

Nīcas etnogrāfiskais ansamblis

Folkloras tradīcijām Nīcā ir sena vēsture. Ļaužu kopā sanākšana godos, gadskārtu svinībās vienmēr bijusi saistīta ar dejošanu, dziedāšanu, līksmošanos un citiem pasākumiem, kuros vienmēr tika dziedātas tautas dziesmas. Laika gaitā veidojās dziedātāju un dejojāju kolektīvs. Pirmās

*Nīcas etnogrāfiskais ansamblis 20.gs. 20.gados.
2.rindā pirmais no labās – ansambļa vadītājs
Jēkabs Kīburs*

uzņemtā etnogrāfiskā filma „Latviešu kāzas Nīcā”. Dažādi folkloras rakstura uzvedumi Nīcas centrā ir notikuši gan padomju, gan vācu nacistu okupācijas periodā. Tie nekad nav apstājušies, vienīgi atsevišķos periodos tie izpaudās mazāk, citos- plašāk.

rakstiskās ziņas par dziedātāju kolektīva veidošanos saistās ar 20.gs. 20.gadiem. Nīcas muižā dažādu pašdarbības kolektīvu uzvedumi 20.gs. 20. un 30.gados notika Nīcas zemnieku svētkos, kā arī citos kopējos pasākumos Nīcas muižas pārveidotajā klētī, vēlāk – Nīcas pamatskolā. Izcils notikums ar plašu rezonansi bija 1931.g.

*Nīcas etnogrāfiskais ansamblis 20.gs.80.gados.
Vadītājs Reinholds Jansons (ar akordeonu)*

1952.g. Nīcas 7-gadīgajā skolā par skolotāju sāka strādāt Reinholds Jansons. Viņš kopā ar dzīvesbiedri Ritu veidoja etnogrāfiskos uzvedumus ar mērķi popularizēt senās dziesmas un tradīcijas. Tika savāktas vairāk kā 100 Nīcas dziesmu. Uzvedumi kļuva populāri. Izveidojās etnogrāfiskais kolektīvs. 1953.g. kolektīvam tika izvirzīts uzdevums sagatavot etnogrāfisku uzvedumu „Latviešu kāzas Nīcā”, ko bija paredzēts uzvest Latvijas PSR Dekādē Maskavā 1955.g. Kolektīvs, kurā bija 70 dalībnieki, savu uzdevumu veica spīdoši. Visi dalībnieki saņēma apbalvojumus. Pēc Maskavā notikušā

2009.gadā pirms uzstāšanās Rundāles pils dārza svētkos

Pēc kārtējā izbraukuma pasākuma pieneņu plavā

uzveduma ansamblis savu ierasto darbību turpināja, izrādot sagatavotos uzvedumus republikas pilsētās un laukos. 50.gadu beigās nāca „spēriens no skaidrām debesīm”, kas ķēra arī etnogrāfisko ansambli. Latvijas komunistiskā partija, tās pirmais sekretārs Arvīds Janovičs Pelše sāka Latvijā apkarot „nacionālistiskās izpausmes”. Jāņu svinēšana, latvju tautas garamantu cildināšana tika uzskatītas kā nevēlamas nacionālas izpausmes, jo tās neslavē komunistiskās partijas un padomju valdības „lielos sasniegumus”, neorientē uz komunisma „gaišo nākotni”. Kultūras ministrs V.Kalpiņš ieteica ansamblim vairāk dziedāt dziesmas, kurās tiek slavināta padomju iekārta, partija un valdība. Tāda ansambļa idejiskā orientācija dalībniekiem nebija pieņemama- ansamblis tika sadalīts pa sākotnējiem pulciņiem: koris, deju kolektīvs, dramatiskais kolektīvs.

Ideoloģiskā cīņa ar latviešu tautu bija aizgājusi par tālu. Sekoja *atkusnis*. 1988.g. 14.augustā etnogrāfiskais

ansamblis atsāka savu darbību. Ievērojams notikums bija piedalīšanās etnogrāfijas festivālā „Baltika”. R.Jansons kolektīvu vadīja līdz 2003.g. Tālāk vadība tika uzticēta Mirdzai Pabērziņai.

Joprojām notiek regulāri mēģinājumi un izbraukumi. Nīcas etnogrāfiskais ansamblis 2005. g. ir ierakstījis kompaktdisku ar 24 Nīcas pagastam raksturīgām un vairāk dziedātām dziesmām: „Apkārt Nīcu”, „Nīcas ciemīns, mazs ciemīns”, „Lokatiesi, mežu gali”, „Kas kaitēja nedzīvot” un citas.

Reinholds Jansons, Nīcas etnogrāfiskā ansambļa dibinātājs un vadītājs, dzimis 1921.g. 10.maijā

2007.gadā R.Jansonu sveica par mūža devumu Nīcai

Liepājas rajona Ezeres pagastā amatnieku ģimenē. Ezeres pamatskolu beidzis 1938.g. Skolas laikā spēlēja vijoli un trompeti. Padomju laikā no 1944.-1946.g. atradās filtrācijas nometnē Urālos, Sverdlovskas apgabalā. Pēc atbrīvošanas no apcietinājuma strādāja par rēķinvedi un galveno grāmatvedi Ezeres artelī „Amatnieks”. 1952.g. pabeidza Liepājas mūzikas vidusskolas kordiriģentu nodaļu un paralēli 5 gadus mācījās akordeona spēli.

Nodibināja ģimeni ar Ritu Prūsi. 1952.g. sāka strādāt Nīcas 7-gadīgajā skolā un vienlaicīgi arī Nīcas tautas namā par vadītāju. Tika nodibināti vīru un sievietes kori, deju kolektīvs, un pastāvēja arī dramatiskais kolektīvs skolotājas Annas Neimanis vadībā.

R.Jansons Nīcas vidusskolā nostrādāja 40 gadus. Ir gūti labi panākumi muzikālajā audzināšanā, vadīti skolas orķestri. 1967.g. skolēnu dziesmu svētkos Nīcas vidusskolas meiteņu koris ieguva laureātu nosaukumu, zēnu koris ir ieguvis vairākas 1.vietas republikas mēroga sacensībās. Savā darbības laikā R.Jansons ir saņēmis vairākus Liepājas rajona Tautas izglītības un kultūras nodaļas, kā arī republikas Kultūras un izglītības ministrijas goda un atzinības rakstus. Ir saņemta krūšu nozīme „Mākslinieciskās pašdarbības teicamnieks”.

Nīcenieki ir pateicīgi, ka R.Jansons 40 gadus ir spodrinājis senās Nīcas tradīcijas, tajā skaita folkloru. 2007.g. Latvijas dzimšanas dienas svinībās Reinholdam Jansonam tika pasniegts apbalvojums „Par mūža devumu Nīcai”, ziedi un vērtīga piemiņas balva. Zālē sēdošie nīcenieki R.Jansonu pieceļoties sumināja ar ilgstošiem aplausiem. Tādi vīri kā R.Jansons ir mūsu nācijas lepnums.

Mirdza Pabērza, Nīcas etnogrāfiskā ansambļa tradīciju pārņēmēja, kolektīvu vada no 2003.g. Vienlaicīgi viņa ir arī Nīcas pensionāru biedrības „Ziedēt arī atvasarā” vokālā ansambļa „Sentiments” vadītāja.

2008.gadā tautastērpu skatē M.Pabērzas senais, saglabātais tautastērps ieguva augstu novērtējumu Latvijas mēroga

M.Pabērza dzimusi 1931.g. Nīcas pagasta Banažgala „Pudzēnu” mājās. Pēc pamatskolas izglītības apgūšanas absolvējusi Liepājas mūzikas vidusskolas kordiriģentu klasi. Vienu gadu strādājusi Tadaikšu 8-gadīgajā skolā, pēc tam atgriezās dzimtajā pusē un turpināja skolotājas darbu Skatres 8-gadīgajā skolā līdz skolas likvidācijai 1972.g. Viņa mācīja dziedāšanu un citus mācību priekšmetus skolēniem līdz 5.klasei. Laika posms no 1972.g. līdz pat 2000.g. bija Mirdzas Pabērzas visradošākie pedagoģiskās darbības gadi Nīcas vidusskolā. Šajā skolā viņa bija klases audzinātāja, vadīja 1.-4.klašu deju kolektīvu un folkloras kopu „Rakari”. Mirdzas Pabērzas audzēkņi no 1972.-1995.g. ir piedalījušies Dziesmu un deju svētkos, kā arī guvuši ievērojamus panākumus dažādās skatēs un konkursos. Konkursu vērtētāji īpaši atzīmējuši skolnieku radošos priekšnesumus, kas sagatavoti skolotājas Mirdzas Pabērzas vadībā. Ievērojami

panākumi ik gadu tika gūti arī daiļlasīšanas konkursos un olimpiādēs.

Pedagoģiskajam darbam skolā atdoti 47 mūža gadi. „Viņa ir skolotāja no zelta fondiem,” Mirdzu vērtē Nīcas vidusskolas direktors Gunārs Grīnbergs. „Dzīves lielākais gandarījums ir tas, ka reizē ar mācību darbu ir bijusi iespēja sniegt jaunajai paaudzei kaut daļu no Nīcas tradīcijām bagātā pūra,” saka M.Pabērza.

2007.g. Mirdzai Pabērzai tika piešķirts goda nosaukums „Gada nīceniiece”.

Otaņķu etnogrāfiskā ansambļa 50 gadu jubilejā 2014. gadā.

Pēc M.Pabērzas aiziešanas Mūžībā (23.02.2013.) kolektīva vadību pārņēma **Laine Zeile**. Jaunā vadītāja Nīcā ir ienācēja, bet ar ļoti lielu cieņu un pietāti izturas pret vietējo mantojumu, apgūst dziesmas un kolektīva skanējumu papildina ar mūzikas instrumentiem.